

4. tétel

A modern információs társadalom jellemzői

Mutassa be a 21. századra jellemző információs-technológiai újdonságokat, valamint ezek mindennapi életünkre gyakorolt hatásait! Milyen veszélyekkel járhat a technológia túlzott használata?

A 18–19. század fordulóján zajlott a nagy ipari forradalom. Ennek köszönhető többek között a gőzgép, a villanymotor, az autó és sok más találmány. Hasonló jelentőségű forradalom zajlik napjainkban, melyet információs-technológiai forradalomnak hívunk. Ahogy az ipari forradalom, úgy az információs-technológiai forradalom is átalakította az emberek mindennapjait.

1 PONT

Az információs technológia hatását pl. egy családapa egy napjának bemutatásával igazolhatjuk. Reggel nem a csörgőórára ébred, hanem az **okostelefonján** lévő ébresztő alkalmazásra. Az ébresztő után a **kávéfőző kapszula** segítségével elkészíti a tetszése szerint beállított erősségű és minőségű kávét, és megreggelizik a hűtőben tárolt ételekből. A hűtő is egyre inkább okosodik, és a jobb típusúak már képesek arra, hogy a megadott paraméterek alapján maguktól megrendeljék az ételeket az áruházaktól – bár a kiszállítást és az átvételt még embernek kell intézni. Reggeli után a klimatizált garázsában elindítja az autóját, amivel elviszi gyerekeit az iskolába. (Egyre gyakrabban önvezető a kocsis.) Már nem kell térképet néznie, hanem a **GPS** segítségével hajtja végre a navigációt, ami nemcsak az utat mutatja, hanem menet közben a többi számítógép és a forgalomirányító szerverek segítségével a **dugókat is kikerüli** (pl. **Waze**); így az ideális időben ér a gyerekek iskolája elé, valamint a munkahelyére. A munkahely előtti parkolást a kocsis **parkolóautomatája** segíti, így a pár centiméteres távolságra lévő autók közé is pontosan be tudja irányítani a sajátját. Még menet közben rácsatlakozik a munkahelyi szerverére, és az **okostelefonja** segítségével egyeztet a **napirendjét**.

3 PONT

Irodai munkásként már nem használ hagyományos postát, hanem teljes egészében elektronikusan kommunikál, így az **e-mailek**, illetve az üzenetküldő szolgáltatások (**SMS, Messenger**) segítségével tartja a kapcsolatot a partnereivel. A sok telefonhasználat elkerülése miatt az internetes telefon szolgáltatást (**Viber**) veszi igénybe akár hazai, akár nemzetközi kapcsolattartáshoz. Ha nem elég a sima telefonhívás, akkor az interneten videohívás (pl. **Skype**) segítségével kommunikál a partnerével. Ha üzleti találkozója van, akkor nem kell egy adott helyszínre utaznia, hanem az internet segítségével körbeszélgetést, illetve videotelefonos körkapcsolást is tud kezdeményezni, így egyszerre sok beszélgetőpartner tud egy „helyiségben” lenni – gyakorlatilag egy chat szobát nyit, amivel akár valamelyik üzenetküldő alkalmazással, akár telefonhívással tud az összes partnerével egyszerre kommunikálni. Az időt az **okosórájáról** nézi, amely egyben figyeli a pulzusát, és méri a napi mozgásmennyiségét is. Az íróasztalán lévő **digitális képernyőn** szeretetei fényképei pörögnek. Menet közben a helyi éttermek kínálatai közül az éttermek weblapjai segítségével meg-

rendeli az ebédjét (pl. **Ételfutár**), amit **nem hagyományos készpénzzel fizet**, hanem pl. **bankkártyás átutalással**, vagy egyéb elektronikus módszerrel. A kisebb-nagyobb üzleti tranzakcióit elektronikusan bonyolítja le (pl. **Ebay**) a webes bankszámlája segítségével.

✓ 3 PONT

Megjegyzés: Más alkalmazások is lehetnek.

A munka végeztével az aznapi anyagait automatikusan a felhőbe (pl. **Dropbox**, **OneDrive**) tölti fel, melynek segítségével a később felmerülő problémákra otthon is tud válaszolni, illetve képes dolgozni a munkahelyén félbehagyott anyagokkal.

✓ 1 PONT

Mivel a kocsija számítógépe szerint lassan esedékes egy olajcsere, ezért az **autó fedélzeti számítógépe** egy alkalmazás segítségével egyeztet a szervíz számítógépével, így délután foglal egy helyet a szervízben, ahol azonnal ki tudják szolgálni ismerve az autó pontos típusát és a szükséges olaj mennyiségét, illetve minőségét. Mielőtt hazaér, felhívja az otthoni számítógépet, hogy kapcsolja be a **lakás fűtését**, így ideális hőmérséklet fogadja, amint belép a házba. A napközbeni híreket, illetve az őt érdeklő műsorokat menet közben az otthoni **Smart Home televíziós box** letöltötte, illetve felvette, így este kedve szerint válogathat a csatornák kínálatából. Így nemcsak az aktuális műsorok között szemezgethet, hanem ha valamit napközben felvett, akkor azt is visszanézheti. Már eleve nem használ papír alapú **műsorújságot**, mert az nem naprakész, hanem elektronikusan nézi a megfelelő éppen aktuális műsorokat. Ha valami mást szeretne, akkor valamelyik szolgáltatótól **digitálisan kikölcsönzi** a megfelelő műsort, és **online streaming** segítségével megnézi. Még este a **virtuális valóság szemüveg (VR-box)** segítségével megnézi a felkínált üdülési ajánlatok közül, hogy melyik környezet lenne legjobb a családjá számára, és így könnyebben választhat. Majd békésen elalszik egy, az internetről letöltött nyugtató zenére.

✓ 2 PONT

Veszélyek: Szinte minden elektronika alapvető feltétele az állandó elektromos szolgáltatás. Ennek megszűnése gondot okoz. A legtöbb szolgáltatás interneten működik, ezért szintén igen kellemetlen percek, órákat okozhat, ha az internet megszűnik, szünetel, esetleg lelassul. Kialakulhat egy **komoly függőség** is az elektronikus-információs „kütyüktől”, mely a napi cselekedetek rovására mehet (pl. játékfüggőség). Például amikor valakinek meghibásodik a telefonja és pánikba esik, hogy mi lesz vele telefon és annak szolgáltatásai nélkül. További veszélyforrás a gyerekek esetleges fejlődési zavarai, a figyelemhiány vagy -zavar, valamint a hiperaktivitás. A fentiek mellett a túlzott számítógéphasználat mozgásszervi problémákat is okozhat. Másik közvetlenül veszélyes lehetőség az autó elektronikájának esetleges hibája vagy kihagyása. Ezért tilos az éjszakai alvás hiányát az önvezető autóban való alvással pótolni, mert ha az automatika valamilyen ismeretlen meghibásodás vagy gond esetén kikapcsol, akkor nem tud a vezető beavatkozni.

✓ 2 PONT

KIEGÉSZÍTŐ KÉRDÉSEK

- Miért célszerű mentésre a felhőszolgáltatások használata?
 - Mert ebben az esetben nem kell törődni azzal, hogy fizikailag hol van a tárolt adat, csak a hozzáférést kell megoldani. A megfelelő szinkronizációt a felhőszolgáltató végzi.
- Mikor célszerűbb az internetes telefon használata, mint a hagyományos telefonhívás?
 - Általában mindig, de főleg, ha telefonköltséget szeretnénk csökkenteni. Akkor nem alkalmas, ha a partner nem tud internetes hívást fogadni, bár erre van pl. a Skype Out szolgáltatás, amikor a szolgáltató igen olcsón átteszi a netes hívást a hagyományos telefonhálózatokra.